

Att välja – en checklista

Det var så lätt när man var liten. När vi på dagis skulle leka mamma, pappa, barn skulle våra flickor döpas till Silvia (för så hette ju drottningen) och Guldia (för guld var ju per definition ännu finare än silver). Gossebarnen fick heta Pontus och Hampus, för det var ju så gulligt! I takt med att vi växer upp är det inte bara namnets inneboende skönhet som spelar in när vi väljer namn. Världsmedborgaren i oss vill ju att våra barn obehindrat ska kunna jobba på FN och Läkare Utan Gränser utan att behöva få gliringar vid kaffeautomaten. Vidare har vi under årens lopp kommit i kontakt med en mängd människor som på olika sätt påverkat vår syn på olika namn. Ibland till det bättre. Men oftare till det sämre. Följande checklista går igenom några av de funderingar som jag hade under namnletarprocessen. Men låt oss börja från början: Var hittar man egentligen namnen?

NAMNKÄLLOR

Källor till namn finns egentligen överallt. I historieböcker, uppslagsverk, litterära verk, i kassan på ICA (ta en titt på kassörens namnbricka!), adelskalendern, telefonkatalogen, såpoperor på tv... listan kan göras hur lång som helst. Ett namn kan dyka upp på det mest oväntade ställe. Min vän Ida fick idén till sitt andra barns namn bara några timmar efter att hon fött sitt första. Ett tackkort från ”Henry med föräldrar” på anslagstavlan på BB avgjorde lillebrors namn. Eller gör som Heikki i exemplet nedan: Titta på motorsport!

De flesta börjar emellertid leta i någon av följande källor. Statistiska Centralbyrån är aldrig så spännande som när man väntar barn. Det är nämligen här du kan få en vink om originaliteten i ditt tilltänkta namn. Jag säger vink eftersom siffrorna redovisas per kalenderår och således med en viss förskjutning. Du kan också se hur många i Sverige som bär ett specifikt namn.

Olika hemsidor på Internet listar namn och sorterar dem efter ursprung. De flesta sidor anger också ett namns betydelse. Det kan vara bra att veta så att du inte först på dopdagen inser att ditt barns namn betyder ”pungrätta” på persiska. En viss reservation ges för tillförlitligheten på nätet. Bland annat anger en amerikansk sida att ”ett av de mest populära svenska förnamnen är Fisk som betyder fiskare”.

Det finns bra namnböcker i handeln som redogör för ett namns ursprung och popularitet. Om boken har några år på nacken är det emellertid ett bra komplement att gå in på SCB:s sida för namnstatistik för att se hur många som i dagsläget bär ett specifikt namn.

”Vi lusläste ’Födda’-annonserna i DN.”

Anna, mamma till Max och Ebba

”Vi hade lite svårt att bestämma Fenix andra namn... Så en dag när vi kollade på tv var det Grand Prix - och vinnaren hette Valentino Rossi. Vi tyckte att det lät så jänkla roligt - en riktig italiensk gigolo alltså - och började skratta... så nu har vi Fenix Valentino. Och vilken charmör han är!

**Heikki, pappa till Kosmos Felix
och Fenix Valentino**

”Jag har läst latin och inspireras mycket av de mytologiska namnen. Romersk och grekisk mytologi är en guldgruva när det gäller namn, särskilt för tjejer. Lustigt nog tror en del att ’Nike’ är ett gotländskt namn, eftersom jag är därifrån.

Katja, mamma till Liam och Nike

”Jag läste mycket skvallerpress när jag var gravid. Jag tycker att amerikanska skådisar är så bra på att hitta fina dubbelnamn till sina barn.”

Jenny, mamma till Fanny Lee

TOPPLISTENAMN

Låt mig börja med att säga att det på intet sätt är något fel med topplistenamn, det vill säga namn som kvalar in bland de tio eller tjugio mest populära namnen under ett givet år. Den bakomliggande orsaken till att ett namn hamnar på topplistan är ju att många bedömer det som vackert. Det finns emellertid de som gärna undviker topplistorna i syfte att vara originella. Som jag nämnde inledningsvis döptes vår första dotter till Stella, ett namn som vid tiden för hennes födelse var rätt sällsynt i Sverige. Under 2004 chockhöjdes det emellertid på SCB:s namnrankning och blev ett av de snabbast klättrande namnen det året. En del av förklaringen var populariteten kring en känd modeskapare, vilket säkert undermedvetet påverkade åtminstone min uppfattning om namnet (tidigare hade jag tänkt på Stella ungefär som på Blenda – ett ko-namn). Även det faktum att många flickor då döptes till tvåstaviga, enkla namn med slutvokalen a bidrog säkert till namnets popularitet. I skrivande stund sitter jag och ruvar på ett, i mitt tycke, superbra och originellt pojknamn, nämligen Frans. Anledningen till att jag så vårdslöst lämnar ut det här är att det med största sannolikhet kommer att ligga på

topp-20-listan när den här boken är klar. Det är nämligen ett känt fenomen att den blivande föräldern tror sig ha hittat något ovanligt och unikt, för att sedan komma till insikt om att halva föräldrapopulationen gått och trott detsamma, vid exakt samma tidpunkt. Förutsatt att namnet ligger rätt i namncykeln räcker det med en aldrig så liten puff för att snöbollen ska vara i rullning. Visste du förresten att det i skrivande stund faktiskt arbetas på en svensk doktorsavhandling om just detta? Så vill du undvika topp-20-placeringar ska du låta dig inspireras av namnstatistiken som var aktuell för cirka 50 år sedan, i din föräldrageneration. De kommer inte att nå popularitetstoppen än på många år.

INTERNATIONELL GÅNGBARHET

Det är inget måste att barnets namn blir internationellt gångbart. Jag kan bara säga av egen erfarenhet att det blir mer komplicerat med ett utpräglat nordiskt namn, även i de fall det saknas å, ä och ö. Vid en utbyttesterman i Frankrike reagerade folk med förvåning då jag anlände till skolan eftersom man var övertygad om att Solveig var en kille. Dessutom är Solveig stort omöjligt att uttala på något annat språk än de skandinaviska.

”Vi ville absolut att namnen skulle funka på engelska. Vilket var tur, för nu bor vi i San Francisco.”

Jessica, mamma till Julia och Isobel

”En kompis bytte stavning från Svante till Swanthe, för att göra det mer internationellt”.

Simon, pappa till Adrian

”Jag träffade en amerikan när jag var och tåggluffade. Han hette ’Pojken’. Hans pappa var svenskättling och hade vid ett barndomsbesök i Sverige hört hur föräldrar refererat till sina söner med ’pojken’. I tron om att detta var ett förnamn döptes sonen till detta, vilket fungerade utmärkt tills den dag familjen valde att bosätta sig i Sverige ett par år. ’Pojken’ fick då använda ett engelskt namn under Sverigevistelsen, för att senare återta sitt dopnamn vid hemkomsten till USA.”

Anna

Björk påverkade vårt namnval

”Jag har alltid gillat Isabel, men hade nästan tröttnat på namnet efter alla år. Isobel är en låt av Björk. Jag gillar ju Björk och namnet var mer originellt än Isabel.”

Jessica, mamma till Julia och Isobel

Flicknamn

Abelina	Fem. av Abel	Sve
Abella	Barn	Ass
Abellona	Var. av Apollonia	Dan
Abelone	Var. av Apollonia	Dan
Abia	Storslagen	Ara
Abira	Stark	Heb
Ada	Prydnad	Heb
Adama	Vackert barn	Afr
Adara	Skönhet	Ara
Adela	Smycke	Heb

Adelaide	Stad i Australien	Anglo
Adelaina	Var. av Adela	Sve
Adèle/Adelle	Ädel	Fra/Anglo
Adelia	Var. av Adela	Sve
Adelicia	Var. av Adelina	Anglo
Adelina	Var. av Adela	Nord
Adeline	Var. av Adela	Dan
Adina	Sinnlig	Heb
Adiva	Behaglig	Ara
Adolfina	Fem. av Adolf	Ger
Adolphine	Fem. av Adolf	Fra
Adriana	Fem. av Adrian	Lat
Adriane	Var. av Adriana	Ger
Adrienne	Var. av Adriana	Fra
Afra	Från "afrer" = afrikan	Lat
Afrodita	Var. av Afrodite	Grek
Afrodite	Kärlekens gudinna i grek. myt.	Myt
Afton	Namn på en flod	Anglo

Agatha/Agata	Den goda	Grek/Sve
Agda	Var. av Agatha	Sve
Agnes/Agnès	Från lat. "agnus" = lamm	Anglo/Fra
Agneta	Var. av Agnes	Sve
Agrippa	Romerskt efternamn	Lat
Agrippina	Romerskt kvinnonamn	Lat
Aida	Karaktär i opera av Verdi	Opera
Aila	Betydelse okänd/omtvistad	UO
Aili	Betydelse okänd/omtvistad	UO
Aimée	Älskad	Fra
Aimi	Ss. av orden för "kärlek" och "skönhet"	Jap
Ain	Värdefull	Ara
Aina	Den enda	Fin
Aino	Var. av Aina	Fin
Airi	Ss. av orden för "kärlek" och "jasmin"	Jap
Akilah	Intelligent	Ara
Akilina	Örn	Lat

Akira	Ljus	Jap
Akleja	En blomsort	Sve
Akvelina	Gammalt sv. släktnamn	Sve
Alba	Från "albus" = vit	Lat
Albana	Ur ljuset	Lat
Albertina	Den förnäma	Ger
Alda	Ädel	Ger
Aldora	Ädel	Anglo
Alena	Var. av Helena	Ger
Aleta	Från "ales" = bevingad	Lat
Alexandra	Fem. av Alexander	Grek
Alfa	Bokstaven A	Grek
Alfhild	Alvernas stridsmö	F. nord
Alfia	Från romerska efternamnet Alfius	Lat
Alfonsa	Fem. av Alfons	Ger
Alfrida	Mycket vacker	F. nord
Alice	Av ädel stam	Anglo/Fr
Alicia	Ädel	Grek